

Projekt „Diskografska industrija u Hrvatskoj od 1927. do kraja 1950-ih“

Irena Miholić

Projekt „Diskografska industrija u Hrvatskoj od 1927. do kraja 1950-ih“, pokrenut na Institutu za etnologiju i folkloristiku, obuhvaća doba šelak ploča u produkciji triju diskografskih tvrtki sa sjedištem u Zagrebu: Edison Bell Penkala, Elektroton i Jugoton.

Poticaj za ovaj projekt bila je činjenica što se o tom razdoblju domaće diskografske industrije premalo zna. Gramofonske su ploče kao primarni izvor ugrožene i manjka pouzdane dokumentacije o njima, stoga je jedan od ciljeva projekta pokušati pronaći sva izdanja domaćih tvrtki na 78 okretaja u minuti izrađene od šelaka i predstaviti ih u digitalnoj bazi podataka Hrvatska e-diskografija koju su oblikovali sudionici projekta. Ta se baza kreira na temelju arhivskih fondova, prodajnih kataloga i periodike. Baza sadrži i podatke o tome koja su izdanja i danas fizički sačuvana u institucijama, privatnim kolekcijama ili u digitalnom obliku dostupna na Internetu. Za svaku dostupnu ploču baza uključuje fotografiju naljepnice, a za dostupne digitalne presnimke i početnih 30 sekundi same snimke. Do okončanja projekta nadopunit će se podacima o diseminaciji i recepciji pojedinačnih izdanja u doba njihova nastanka i poslije, sve do današnjeg doba, kao i podacima o vezama diskografske industrije i tiskanih notnih izdanja, radijskih programa, koncertnih programa i festivala te autorsko-pravne zaštite.

Suradnici na projektu do sada su, ljubaznošću voditelja pojedinih zbirki i institucija, pregledali i dokumentirali te fotografirali naljepnice šelak ploča u Državnom arhivu u Osijeku (Zbirka fono gradiva Radio stanice Osijek korištena u periodu između 1945. i 1966.) te u fondu Muzeja Slavonije u Osijeku koji je smješten u zbirci Tehničkog odjela. Dokumentirane su i ploče pohranjene u arhivu Croatia

Recordsa, Odsjeku za povijest hrvatske glazbe HAZU (ostavština Natka Devčića), Državnom arhivu u Splitu (zbirka Damira Tončića), Tehničkom muzeju Nikola Tesla u Zagrebu te Hrvatskoj kinoteci Hrvatskog državnog arhiva (Zbirka fono gradiva 1936-1994). Pregledana je i zbirka Velimira Krakera u Holandskoj kući Gradskog muzeja Sisak.

Metodološka okosnica istraživanja je na arhivskom radu koji omogućuje i popunjavanje baze. No, u dijelu istraživanja koje se odnosi na suvremene odbljeske projektne teme, upotrijebit će se kvalitativne metode istraživanja uvriježene u etnomuzikologiji i srodnim disciplinama. Osim kreiranja baze podataka, ciljevi projekta su dati znanstveno utemeljen uvid u poetiku, politiku i ekonomiju diskografske industrije razmatranih razdoblja, te u formi studija slučaja podrobno istražiti pojedine odabrane aspekte diskografske industrije. Suradnici projekta će svoja istraživanja predstaviti na konferencijama odnosno objaviti pojedinačne članke, dok će svi zajedno objaviti i knjigu.

Projekt predviđa i radionice s istaknutim stručnjacima. Tri su zbog epidemioloških mjera održane virtualno, a vodili su ih Drago Kunej, PeterTschmuck i Daniel Leech-Wilkinson. Široj publici najpristupačniji su radijski prilogi i slušaonice starih ploča kojima se nastoji pridonijeti jačanju svijesti u javnosti o diskografskim izdanjima kao važnom dijelu kulturne baštine.

Pojedinosti o projektu, bazu Hrvatska e-diskografija te pozivi za slušaonice, mogu se pronaći na mrežnoj i Facebook stranici projekta. Također, suradnici na projektu pozivaju sve koji imaju ploče ili dokumentaciju o navedenom razdoblju da se jave i pomognu u prikupljanju podataka.

Istraživačku skupinu čini sedmero znanstvenika i doktorand. Uz voditeljicu projekta Nailu Ceribašić, suradnici na projektu su Joško Čaleta, Irena Miholić, Tanja Halužan i Dora Dunatov iz Instituta za etnologiju i folkloristiku, Željka Radovinović i Jelka Vukobratović s Muzičke akademije u Zagrebu te Nada Bezić iz Hrvatskog glazbenog zavoda.

Projekt financira Hrvatska zaklada za znanost; projekt IP-2019-04-4175. ■

INFO

Projekt Diskograf: <https://www.ief.hr/istrazivanja/znanstveni-projekti/diskograf/>

Kontakt: projektdiskograf@gmail.com

